

Sygn. akt V ACa 316/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 czerwca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – Wydział V Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Renata Artska
Sędziowie:	SA Artur Lesiak SO del. Elżbieta Milewska - Czaja (spr.)
Protokolant:	sekretarz sądowy Joanna Makarewicz

po rozpoznaniu w dniu 27 czerwca 2014 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa E. S.

przeciwko M. W.

o zachówek

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w T.

z dnia 28 lutego 2014 r., sygn. akt I C 208/12

I. oddała obie apelacje;

II. znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania apelacyjnego.

Na oryginale właściwe podpisy

VACa 316/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 lutego 2014r. Sąd Okręgowy w T. w sprawie z powództwa E. S. przeciwko M. W. w pkt 1.zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 99.164,23 zł (dziewięćdziesiąt dziewięć tysięcy sto sześćdziesiąt cztery złote 23/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 6 sierpnia 2011 roku. W pkt 2. oddalił powództwo w pozostałej części. W pkt 3. zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 8.270,- zł (osiem tysięcy dwieście siedemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu. W pkt 4. nadał wyrokowi w punkcie I rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 70.000zł.

Sąd Okręgowy orzekając oparł się na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

Powódka E. S. jest jednym z (...) dzieci J. W. (1) zmarłego (...) w B. i jego pierwszej żony M.. Pozwana M. W. była drugą żoną J. W. (1). Postanowieniem z dnia 18 maja 2011 roku Sąd Rejonowy w T. stwierdził, że spadek po J. W. (1) na podstawie testamentu notarialnego z dnia 2 grudnia 2008 roku sporządzonego przez notariusza J. C., nabyła pozwana. Zmarły J. W. (1) był właścicielem dwóch nieruchomości: nieruchomości położonej w T. przy ul. (...) (...) oraz nieruchomości położonej przy ul. (...) w T. (...). Aktualna wartość rynkowa nieruchomości położonej przy ul. (...) w T., dla której Sąd Rejonowy w T. prowadzi kw nr(...) wynosi 1.507.000 zł. Aktualna wartość rynkowa nieruchomości położonej przy ul. (...) w T. nr kw (...) wynosi 438.219 zł. Spadkodawca w chwili śmierci posiadał udział wynoszący (...) we własności samochodu osobowego marki A. (...),(...) nr rej. (...). Samochód nabył razem z pozwaną M. W. do wspólności małżeńskiej. Samochód został rejestrowany na spadkodawcę w dniu 23.02.2009r. Z dniem 18.12.2009r. zniesiono wspólność majątkową między J. W. (1) i M. W..

Wartość samochód A. wynosiła 65.000 zł, za taką bowiem cenę pozwana sprzedała samochód. Spadkodawca w chwili śmierci był właścicielem maszyn stanowiącym wyposażenie jego warsztatu. Wartość maszyn wyniosła kwotę 6.000 zł.

Spadkodawca w chwili śmierci posiadał kredyt gotówkowy P. w Banku (...) S.A. O/ T. na kwotę (...)Umowa o kredyt została podpisana w dniu (...)W dniu 8 września 2011r. pozwana spłaciła pozostały do spłaty kredyt w kwocie 83.065,31 zł. Dnia 23.02.2012r. pozwana wpłaciła do Urzędu Skarbowego kwotę 45.588 zł tytułem zobowiązania podatkowego, które obciążało spadkodawcę w związku ze zbyciem w 2010 r. udziału w nieruchomości przy ul. (...) w T.. Pozwana poniosła koszty nagrobka dla zmarłego w kwocie 4.000 zł. Spadkodawca J. W. (1) posiadał konto w (...) S.A. O/ T.. Na to konto wpływał czynsz na wynajem (...)przy ul. (...) w T. w kwocie 9.000 zł miesięcznie. Stan konta w dniu 07.01.2011r. wynosił : 966,67 zł. W dniu 19.01.2011 r. na konto spadkodawcy wpłynął czynsz w kwocie 9.000 zł za miesiąc styczeń, a w dniu 01.02.2011 r. czynsz w kwocie 9.000 zł za miesiąc luty. Na dzień śmierci spadkodawcy stan konta wynosił: 2.354,90 zł. Zmarły nie posiadał innych środków pieniężnych ani oszczędności. Pozwana otrzymała z firmy (...) kwotę 20.000 zł., którą firma zwróciła pozwanej z tytułu rozwiązania umowy na zakup mieszkania przy ul. (...) w T..

W dniu 01.02.2011r. pozwana zwróciła M. Z. (1) kwotę 22.000 zł, którą spadkodawca w dniu 04.11.2010 r. pożyczył od niego. Zwrot pożyczki nastąpił w obecności brata powódki R. W. (1), jednego z synów zmarłego J. W. (1). Pozwana zwróciła tę kwotę pożyczając na ten cel kwotę 10.000 zł. od R. W. (1), a resztę sumy pobrała z konta męża. Były to kwoty : 8.500 zł. oraz kwoty po 500 zł. Po otrzymaniu zwrotu pieniędzy z firmy (...) pozwana zwróciła R. W. (1) pieniądze w kwocie 10.000zł. Pismem z 19 lipca 2011 roku powódka wezwała pozwaną do zapłaty zachowku w kwocie 187.500 zł do dnia 5 sierpnia 2011 roku. Pozwana uznając co do zasady zobowiązanie nie zapłaciła powódce żadnej sumy.

Sąd I instancji uznał, że roszczenie częściowo zasługuje na uwzględnienie. Powódka domagała się zasądzenia od pozwanej kwoty 160.00 zł tytułem zachowku. Zgodnie z art. 991 k.c. zstępnym, małżonkowi oraz rodzicom spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z ustawy, należą się, jeżeli uprawniony jest trwale niezdolny do pracy albo jeżeli zstępny uprawniony jest małoletni - dwie trzecie wartości udziału spadkowego, który by mu przypadął przy dziedziczeniu ustawowym, w innych zaś wypadkach - połowa wartości tego udziału.

Sąd Okręgowy ustalił, że w skład spadku po zmarłym J. W. (1) wchodzi: nieruchomość położona w T. przy ul. (...) o wartości 1.507,000 zł, nieruchomość przy ul. (...) w T. o wartości 438.2019 zł, kwota 32.500zł- tytułem wartości (...) udziału we własności samochodu A. (...) oraz kwota 6.000zł tytułem wartości maszyny stanowiących wyposażenie warsztatu.

Sąd I instancji wskazał, że w skład spadku po J. W. (1) nie wchodzi kwota 20.000 zł, którą firma (...) zwróciła pozwanej z tytułu rozwiązania umowy na zakup mieszkania przy ul. (...) w T.. Przede wszystkim, z uwagi na łączący strony ustrój wspólności majątkowej do spadku wchodziłby ewentualnie udział w wysokości 1/2 tej kwoty przysługujący zmarłemu ,

a więc kwota 10.000 zł, a nie kwota 20.000 zł. Z okoliczności sprawy wynika, że pozwana kwotę tę przeznaczyła na zwrot pieniędzy pożyczonych od R. W. (1) na spłatę długów zmarłego u M. Z.. Sąd Okręgowy uznał, że powódka nie udowodniła, że pozwana otrzymała czynsz najmu (...) w kwocie 18.000 zł za miesiąc styczeń i luty 2011r, który zgodnie z § (...) umowy najmu (k. 257) miał być płatny na rachunek bankowy wynajmującego. Powódka nie wykazała też, że w skład spadku wchodzi kwota 200.000 zł. (na ostatniej rozprawie powódka twierdziła, że kwota ta wynosi nawet 400.000 zł) tytułem oszczędności jakie miał posiadać zmarły. Sąd I instancji wyliczył wartość spadku na kwotę 1.983.719 zł. Natomiast odnośnie długów spadkowych Sąd Okręgowy przyjął, że należą do nich koszty nagrobka dla spadkodawcy w kwocie 4.000 zł. Ponadto pozwana spłaciła inne długi zmarłego: kredyt w banku (...) S.A. w kwocie 83.065,31 zł oraz w podatek w Urzędzie Skarbowym w kwocie 45.588 zł. Wartość długów spadkowych wynosi 132.653,31 zł. W ocenie Sądu nie ma dowodów, że pozwana zapłaciła kwotę 400 zł do Parafii i 100 zł za ułożenie kamieni wokół pomnika. Sąd nie przyznał mocy dowodowej zapiskom na kartce (k. 152 akt), bowiem dowód nie zawiera danych osoby, która je sporządziła i szczegółów tj. daty, kto poniósł te koszty i jakiego pomnika dotyczą. Po dokonaniu stosownych obliczeń polegających na odjęciu od wartości spadku długów spadkowych Sąd Okręgowy otrzymał kwotę 1.851.065,69 zł. czyli czystą wartość spadku. Powódce jako zstępnemu spadkodawcy przysługuje na mocy art. 991 k.c. połowa wartości jego udziału spadku, tj. 1/2 część z 3/28. W rezultacie zachówek, powódki wynosi 1.851.065,69 zł. x 3/28 = 198.328,46 zł / 2 = 99.164,23 zł. Z tych powodów orzeczono na podstawie art. 991 k.c. jak w pkt I wyroku. O odsetkach Sąd Okręgowy orzekł na mocy art. 481 kc. , od dnia 06.08.2011r. , gdyż od tego dnia pozwana była w zwłoce. Sąd oddalił powództwo w pozostałej części jako bezzasadne. O kosztach orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. O rygorze natychmiastowej wykonalności co do kwoty 70.000 zł orzeczono na podstawie art. 333 § 1 pkt 2 kpc.

Apelację od powyższego wyroku wniosła pozwana zaskarżając go w części tj co do kwoty 13.202zł zarzucając mu:

1/ błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia poprzez uznanie, że zachówek którego może dochodzić powódka od pozwanej wynosi 99.164,23zł w sytuacji kiedy kwota ta winna wynosić 85.962,96zł zważywszy błąd jaki zakradł się w wyliczeniach Sądu I instancji, albowiem pozwana po śmierci spadkodawcy J. W. (1) w okresie od lutego do sierpnia 2011r. spłaciła 7 rat kredytu w łącznej kwocie 11.805,64zł. Ponadto Sąd I instancji do wyliczenia czystej wartości spadku przyjął wartość nieruchomości położonej w T. przy ul (...) na kwotę 1.507.000zł chociaż biegły (...) wskazał wartość rekomendowaną dla ustalenia wartości nieruchomości na kwotę 1.307.000zł. Dodatkowo Sąd przyjął wartość nieruchomości przy ul. (...) na kwotę 438.219zł chociaż pozwana nieruchomość tę sprzedała za kwotę 400.000zł i kwota ta nie została zakwestionowana przez Urząd Skarbowy w T., przy obliczaniu należnego podatku od czynności cywilnoprawnych. Wskazany błąd w ustaleniach faktycznych spowodował błędne ustalenie należnego zachowku , co w konsekwencji spowodowało błędne wyliczenie należnych powódce od pozwanej kosztów procesu, gdzie Sąd przyjął, że powódka wygrała je w 62%.

2/ naruszenie art.481kc poprzez zasądzenie odsetek ustawowych od dnia 6.08.2011r. chociaż winien ustalić początkową datę należnych odsetek powódce od daty wyrokowania w sprawie.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżąca wniosła o:

- zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kwoty 85.962,96zł z należnymi odsetkami od dnia 28.02.2014r. do dnia zapłaty względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W uzasadnieniu swojego stanowiska skarżąca wskazała, że Sąd dokonując oceny stanu faktycznego dopuścił się błędu, który to błąd spowodował niewłaściwe wyliczenie kwoty należnego powódce zachowku. I tak Sąd I instancji wyliczył niewłaściwą wartość spadku ponieważ przyjął wartość nieruchomości, położonej w T. przy ul. (...) na kwotę 1.507.000 zł. chociaż winien przyjąć 1.307.000 zł. ponieważ taką wartość jako rekomendowaną do przyjęcia wartości nieruchomości podał powołany przez Sąd biegły sądowy J. J., którego opinie Sąd uznał za prawidłową. Nadto Sąd przyjął niewłaściwą wartość nieruchomości spadkowej położonej w T. przy ul. (...). Pozwana po śmierci spadkodawcy J. W. (1) sprzedała te nieruchomości i otrzymała kwotę 400.000 zł. Sąd I instancji winien więc do podstawy obliczenia

wartości spadku przyjąć tę kwotę a nie kwotę 438.219 zł jak przyjął to biegły wskazując wartość wolnorynkową. Gdyby pozwana nie sprzedała tej

nieruchomości należałoby przyjąć kwotę wskazaną przez biegłego. W tym miejscu należy wskazać, że ceny sprzedaży nieruchomości przy ul. (...) nie zakwestionował też Urząd Skarbowy w T., który bada wszelkie ceny z umów sprzedaży albowiem są one podstawą do wyliczeń podatku od czynności cywilnoprawnych. Nadto Sąd Okręgowy w T. błędnie nie odjął od wartości spadku spłaconych przez pozwaną 7 rat kredytu zaciągniętego przez J. W. (1). Z załączonego przez pozwaną harmonogramu spłat wynika, że dokonała ona spłaty rat kredytowych od miesiąca lutego 2011 do miesiąca sierpnia 2011 r. w łącznej kwocie 11.805,64 zł. Sąd I instancji odjął jedynie kwotę 83.065,31 zł. z tytułu całkowitej spłaty kredytu dokonanej we wrześniu 2011 r. Powyżej wskazane błędy w ustaleniach faktycznych spowodowały nieprawidłowe wyliczenie należnego powódce zachowku, gdzie Sąd ustalił kwotę zachowku na kwotę 99.164,23 a winien wyliczyć kwotę 85.962,96 zł. Także nieprawidłowe i krzywdzące dla pozwanej było ustalenie początkowego biegu odsetek od dnia 6 sierpnia 2011 r. w sytuacji kiedy ustalenie wartości spadku w celu określenia kwoty zachowku oraz obliczenie zachowku następuje według cen z chwili orzekania o zachowku, to odsetki od tak ustalonego świadczenia powinny być naliczane dopiero od daty wyrokowania w sprawie. Sąd I instancji przyjmując początkowy bieg naliczania odsetek od dnia 6 sierpnia 2011 r. w ogóle nie uzasadnił swojego stanowiska w tym zakresie do czego był zobowiązany zgodnie z przepisem art. 328§2 k.p.c.

Powyższy wyrok zaskarżyła również powódka w części, co do punktu 1, 2 i 3, zarzucając mu:

1. naruszenie prawa materialnego - art.6 kc, poprzez przyjęcie przez Sąd, iż powódka nie udowodniła, że w skład spadku wchodzi kwota ok.400.000,- zł;
2. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału, przez przyjęcie, iż wartość nieruchomości pozostawionych przez spadkodawcę jest niższa, zaś faktycznie stanowi ona kwotę: przy ul. (...) - 524.085,74 zł, zaś przy ul. (...) - 1.750. 221,- zł;
3. naruszenie dyspozycji art. 233 kpc polegające na przekroczeniu przez Sąd zasady swobodnej oceny dowodów.

Wskazując na powyższe, wniosła o:

1. uchylenie zaskarżonego wyroku co do punktu

1, 2 ,3 sentencji

2. zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki dodatkowo kwoty 35.375,56 zł, łącznie 134.539,79zł, z należnymi odsetkami,
3. zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje, od zaskarżonej części roszczenia.

W uzasadnieniu swojego stanowiska powódka wskazała, że w pozwie skierowanym do Sądu I instancji szczegółowo określiła wartość dochodzonego od pozwanej roszczenia i na poparcie swoich żądań dołączyła stosowne dokumenty. :Na kwotę ok. 400.000,- zł, która nie została uwzględniona przez Sąd Okręgowy w podstawie wyliczenia zachowku, z powołaniem się na art. 6 kc, składają się poniższe należności:

- z monitoringu konta bankowego J. W. (1) w banku (...), Sąd I instancji pominął przelewy przychodzące, które winny być uwzględnione do wyliczenia zachowku należnego powódce, a mianowicie: - (...), w kwocie 1.256,05 zł, która wpłynęła na konto spadkodawcy w dniu

(...) dni po śmierci spadkodawcy, s. 7 wyciągu, bankowego, poz. 3 - czynsz najmu (...), za miesiąc styczeń i luty 2011r - s.4, poz. 1 i s. 5, poz. 6 przedmiotowego wyciągu bankowego,

- kwota 10.000,- zł ze zwrotu wpłaty przez (...), bowiem pożyczka dla p. Z. została uregulowana w części z kwot pobranych z konta J. W., zaś pozostała część tj.10.000,- zł od R. W. (2), którą mu zwrócono z kwoty otrzymanej od w/w firmy,
- kwota 320.000,- zł tytułem udzielonej przez J. W. (1) pożyczki dla S. S. - przelew z konta bankowego spadkodawcy w (...) z dnia 17.09.2010 r., wyciąg za okres 01.09 - 20.09.2010r, s. 2/2 poz. 5 / . , która to kwota być może została zwrócona; pozwanej lub istnieje wierzytelność.

Sąd Okręgowy oddalając powództwo w tej materii naruszył prawo materialne, powołując się na art. 6 kc. Nadto w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy Sąd I instancji dokonał sprzecznych ustaleń stanu faktycznego mającego istotny wpływ na rozstrzygnięcie w sprawie. Bezsprzeczne jest, iż Sąd zlecił rzeczoznawcy majątkowemu, powołanemu w sprawie, sporządzenie opinii uzupełniających w zakresie aktualizacji wycenianych nieruchomości przy ul (...), przy uwzględnieniu zarzutów podniesionych przez stronę powodową w piśmie procesowym z dnia 11.06.13, oraz wydanym postanowieniu tegoż Sądu z dnia 19.07.2013r, precyzującym zakres uzupełnienia opinii przez biegłego. I tak;

I co do nieruchomości przy ul. (...):

- W sporządzonej przez biegłego opinii uzupełniającej została uwzględniona powierzchnia suteryny budynku oraz garażu, jednakże biegły rzeczoznawca nie dokonał prawidłowego wyliczenia wartości szacowanej nieruchomości, bowiem powierzchnia budynków, tj.285,15m² x 1.837,93 zł / m² = 524.085,74 zł, przy czym wartość m² powierzchni budynków została ustalona uprzednio przez biegłego w opinii podstawowej. Zatem zaniżona wartość nieruchomości stanowi kwotę 85.866,74 zł,

II. co do nieruchomości przy ul. (...):

- biegły w sposób dowolny, bez jakiegokolwiek uzasadnienia merytorycznego zastosował procentowe zmniejszenie powierzchni użytkowej piętra budynku: winno być 639 m² - s.20 opinii podstawowej , zaś w opinii uzupełniającej podano powierzchnię 477 m² s.4 tejże opinii. W tej sytuacji wartość wycenianej nieruchomości stanowi kwotę: 639 m² x 2.739,00 zł/m² = 1.750.221,- zł, różnica wartości, to kwota 243.221 ,- zł.

Sąd Okręgowy nie prawidłowo i bezpodstawnie, przyjął za swój, błędny pogląd biegłego rzeczoznawcy w tej materii, gdyż powołanie się na polską normę, która w ogóle nie istnieje, nie 'może stanowić podstawy do zaniżenia wartości wycenianego obiektu, tym bardziej, że instytucja zajmująca się sprawami norm tj.(...)w ogóle od wielu lat nie istnieje. Tak więc, przy wycenie winna być uwzględniona rzeczywista powierzchnia szacowanej nieruchomości, tj cała powierzchnia użytkowa budynku. Biorąc powyższe pod uwagę, zwiększona wartość masy spadkowej stanowi kwotę 660.343,79 zł, z (tego przypadająca powodce dodatkowa kwota zachowku to 1/2 z 3/28 części, tj. 35.375,56 zł.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Obie apelacje nie zasługiwały na uwzględnienie i jako takie podlegały oddaleniu.

Na wstępie należy wskazać, że Sąd Apelacyjny podziela w niniejszej sprawie stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uzasadnieniu wyroku z dnia 13 kwietnia 2000 r. III CKN 812/98 (OSNC 2000/10/193), że sąd II instancji jest instancją merytoryczną, co oznacza, że ma obowiązek poczynić własne ustalenia faktyczne i ocenić je samodzielnie z punktu widzenia prawa materialnego. Mając to na względzie Sąd Apelacyjny uznał, że dokonane przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne są w niniejszej sprawie prawidłowe, a zatem przyjmuje je jako własne. Nie jest przy tym obowiązkiem sądu drugiej instancji powtarzanie ustaleń dokonanych przez sąd pierwszej instancji, o ile bowiem je podziela, wystarczy dać temu wyraz w uzasadnieniu (takie stanowisko zajął również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 lutego 2005 r., sygn. akt IV CK 526/04 opubl. Lex nr 177281).

W pierwszej kolejności należy rozpoznać zarzut błędu w ustaleniach faktycznych.

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie doszło do błędu w ustaleniach faktycznych, na który powołuje się pozwana w zakresie obliczenia długów spadkowych w postaci spłat 7 rat kredytu w okresie od lutego

2011 r. do sierpnia 2011 r. Należy wskazać, że pozwana jako dowód

na spłatę kredytu przedłożyła potwierdzenie wcześniejszej spłaty kredytu w kwocie 83.065,31zł (k.146) i taką kwotę Sąd I instancji uwzględnił jako dług spadkowy. Natomiast na karcie 147 znajduje się harmonogram spłat kredytu, z którego wynika kwota kredytu, terminy spłat oraz kwoty poszczególnych rat, jednakże nie jest to dowód na spłatę poszczególnych rat kredytu przez pozwaną. Brak jest dowodu z którego by wynikała kwota spłaconych rat oraz ich ilość oraz fakt, że to pozwana uiszcza powyższe raty z masy spadkowej. Sąd Okręgowy prawidłowo więc, nie uwzględnił w zakresie długów spadkowych spłaty 7 rat kredytu, albowiem nie zostało to udowodnione przez pozwaną zgodnie z art.6kc.

Również zarzut nieprawidłowego wyliczenia czystej wartości spadku jest w ocenie Sądu Apelacyjnego niezasadny. Sąd I instancji prawidłowo ustalił wartości poszczególnych nieruchomości wskazując jako podstawę tych ustaleń opinię biegłego J. J.. Otóż w zakresie ustalania wartości nieruchomości Sąd nie może opierać się na rekomendowanych wartościach przez biegłego, a jedynie na aktualnej wartości rynkowej. W rozpoznawanej sprawie wartość nieruchomości została wyznaczona w oparciu o opinię biegłego zgodnie z zasadami wyceny nieruchomości sporządzonej na podstawie art.150-159 ustawy z dnia 21.08.1997r. o gospodarce nieruchomościami oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21.09.2004r. w sprawie wyceny nieruchomości i sporządzania operatu szacunkowego. Znajduje to uzasadnienie w art.7 i art.149 ustawy o gospodarce nieruchomościami jako sposób powszechnie stosowany, który powinien uwzględniać wszystkie aspekty wartości. Pojęcie wartości rekomendowanej nieruchomości ujętej przez biegłego bez wskazania jakimi przesłankami kierował się biegły, przy ustalaniu tejże wartości nie może więc być w jakikolwiek sposób zweryfikowane, a więc niemożliwe do obiektywnego sprawdzenia przez strony, czy też Sąd I instancji. Dlatego też Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił wartość rynkową poszczególnych nieruchomości biorąc pod uwagę wartości obliczone przez biegłego na podstawie wskazanych wyżej przepisów.

Należy wskazać, że również nie doszło do naruszenia art.481kc poprzez zasądzenie odsetek ustawowych od dnia 6.08.2011r., a nie jak wskazuje pozwana od dnia wyrokowania. Sąd Apelacyjny w całości podziela pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z dnia 6.03.2014r. V CSK 209/13 (LEX 1446457). W zobowiązaniu łączącym uprawnionego do zachowku i spadkobiercę należy dostrzec elementy zobowiązania bezterminowego, oznacza to, że określenie terminu spełnienia świadczenia pieniężnego w tym zobowiązaniu następuje w wyniku wezwania dłużnika(spadkobiercy) do zapłaty (art.455kc), a nie dopiero od dnia wyrokowania w przedmiocie uprawnienia do zachowku. Sąd I instancji prawidłowo więc zasądził odsetki od dnia 6.08.2011r., albowiem od tego dnia zaczął biec termin do spełnienia świadczenia. Zostało bowiem skierowane przez powódkę do pozwanej wezwanie do zapłaty z dnia 19.07.2011r. z zapłatą do dnia 5.08.2011r. (k.7). Strona pozwana nie kwestionowała w tym zakresie twierdzeń powódki.

Mając na uwadze powyższe apelacja pozwanej w całości podlegała oddaleniu jako bezzasadna na mocy art.385kpc.

W zakresie apelacji powódki w pierwszej kolejności należy rozpoznać zarzut naruszenia prawa materialnego - art.6 kc, poprzez przyjęcie przez Sąd, iż powódka nie udowodniła, że w skład spadku wchodzi kwota ok.400.000,- zł.

Należy wskazać, że Sąd nie może naruszyć art.6 kc. Dla skutecznego postawienia zarzutu naruszenia art.6kc niezbędne jest wskazanie również przepisu prawa materialnego regulującego określony stosunek prawny i konkretyzującego rozkład ciężaru dowodu w tym stosunku. Przepis art.6kc zawiera jedynie ogólną zasadę rozkładu ciężaru dowodu i określa reguły dowodzenia, nie stanowi natomiast samodzielnej podstawy rozstrzygnięcia, ani nie określa jak przedstawia się ciężar dowodu w określonym stosunku prawnym, bowiem to wynika z przepisów regulujących ten

stosunek (por. wyrok SN z dnia 26.03.2014r V CSK 280/13 LEX 1460984). Mając na uwadze powyższe wobec braku wskazania naruszenia przepisu prawa materialnego należało uznać, że zarzut skarżącej w tym zakresie jest bezzasadny.

Również zarzut sprzeczności istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału, przez przyjęcie, iż wartość nieruchomości pozostawionych przez spadkodawcę jest niższa, zaś faktycznie stanowi ona kwotę: przy ul. (...) - 524.085,74 zł, zaś przy ul. (...) - 1.750. 221,- zł jest bezzasadny. Sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego materiału dowodowego ma miejsce wówczas, gdy rozstrzygnięcie sądu I instancji jest sprzeczne z tymi istotnymi dla rozstrzygnięcia okolicznościami, które sąd ustalił w toku postępowania albo, gdy wyprowadził logicznie błędny wniosek z ustalonych przez siebie okoliczności, albo wreszcie, gdy sąd przyjął fakty za ustalone bez dostatecznej podstawy. Przez okoliczności w powyższym rozumieniu należy rozumieć okoliczności faktyczne (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego we Poznaniu z dnia 19 sierpnia 2009 r., I ACa 507/09, LEX nr 756625). Należy wskazać, że skarżąca uzasadnia powyższy zarzut faktem, że Sąd przyjął na podstawie opinii biegłego nieprawidłową powierzchnię wycenianych budynków. Jednakże Sąd I instancji oparł się w tym zakresie na prawidłowo sporządzonej opinii biegłego J. J. , którą to biegły w całości podtrzymał zeznając na rozprawie w dniu 18.02.2014r. Biegły szczegółowo wyjaśnił w jaki sposób dokonał ustaleń w zakresie powierzchni użytkowej nieruchomości i w tym zakresie pomimo kwestionowania przez powódkę tejże okoliczności w żaden sposób opinia ta nie została podważona. Twierdzenia skarżącej, iż obliczenie powierzchni użytkowej obiektu na podstawie polskiej normy , która już nie obowiązuje jest błędne , nie zostało w żaden sposób uzasadnione. Należy wskazać, że same twierdzenia strony nie mogą być podstawą ustaleń faktycznych w sytuacji ich zaprzeczenia przez stronę przeciwną, bez wskazania konkretnych dowodów na poparcie swoich twierdzeń. Powódka nie złożyła żadnych dowodów w tym zakresie, które by kwestionowały opinię biegłego w tym przedmiocie. Powódka powieliła swoje stanowisko reprezentowane w czasie procesu, jednakże samo kwestionowanie opinii przez stronę niezadowoloną z jej treści nie może dyskredytować opinii biegłego, specjalisty w tym zakresie. Skarżąca nie wskazała żadnej innej metody obliczania powierzchni użytkowej opartej na obiektywnych przesłankach. Powierzchnia użytkowa nieruchomości przy ul. (...) składającej się działki i domu jednorodzinnego oraz garażu i jej wartość rynkowa została ustalona na podstawie uzupełniającej opinii biegłego z dnia 20.09.2013r. , która nie została w żaden sposób podważona.

Biegły sądowy powołany w postępowaniu przed Sądem I instancji w sposób szczegółowy, jasny i konsekwentny wyjaśnił wymagające wiadomości specjalnych okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia. Mając na uwadze zasady logiki i wiedzy powszechnej, poziom wiedzy biegłego, a także sposób motywowania oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej wniosków (zob. uzasadnienie postanowienia SN z dnia 7 listopada 2000 r., I CKN 1170/98, OSNC 2001, nr 4, poz. 64; uzasadnienie wyroku SN z dnia 15 listopada 2002 r., V CKN 1354/00, Lex, nr 77046) Sąd Apelacyjny uznał opinię biegłego za wystarczającą podstawę do oceny zasadności zgłoszonego żądania. Wyjaśnienie wszystkich kwestii spornych dotyczących opiniowanego zakresu sprawy nastąpiło w postępowaniu przed Sądem Okręgowym i znalazło odzwierciedlenie w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia.

Jak wskazuje się w orzecznictwie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002 roku, II CKN 817/00, LEX nr 56906), ocena wiarygodności mocy dowodów przeprowadzonych w danej sprawie wyraża istotę sądenia w części obejmującej ustalenie faktów, ponieważ obejmuje rozstrzygnięcie o przeciwstawnych twierdzeniach stron na podstawie własnego przekonania sędziego powziętego w wyniku bezpośredniego zetknięcia się ze świadkami, dokumentami i innymi środkami dowodowymi. Powinna odpowiadać regułom logicznego rozumowania wyrażającym formalne schematy powiązań pomiędzy podstawami wnioskowania i wnioskami oraz uwzględniać zasady doświadczenia życiowego wyznaczające granice dopuszczalnych wniosków i stopień prawdopodobieństwa ich występowania w danej sytuacji. Jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 kpc) i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi

dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona. Wbrew stanowisku skarżącej, nie sposób uznać, żeby

apelacja skutecznie podważała prawidłowość dokonanej przez Sąd Okręgowy oceny mocy dowodowej i wiarygodności zebranego w sprawie materiału dowodowego i wyprowadzonych na tej podstawie wniosków. Podkreślić należy, iż to, że określony dowód został oceniony niezgodnie z intencją skarżącej, nie oznacza naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez sąd przepisu art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem może być jedynie przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, dokonana przez Sąd Okręgowy ocena materiału dowodowego jest wszechstronna i przekonująca, zaś wyprowadzone wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym. Należy wskazać, że powódka nie sprecyzowała zarzutu naruszenia art.233§1kpc jednakże z uzasadnienia apelacji można wysnuć, stwierdzenie, że w ocenie powódki Sąd Okręgowy nieprawidłowo ocenił materiał dowodowy w postaci wyciągu z konta bankowego spadkodawcy. W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd I instancji dokonał prawidłowej oceny tegoż dowodu uznając, że sam wyciąg z konta nie jest dowodem na istnienie wierzytelności w postaci pożyczki na kwotę 320.000zł w dniu 17.09.2010r. oraz czynszu najmu za styczeń i luty 2011r. w dacie nabycia spadku. Otóż spadkodawca zmarł w dniu 19.02.2011r., a na koncie była wówczas jedynie kwota 2.354,90zł. Brak jest dowodu na to, że w dacie śmierci spadkodawcy istniała powyższa wierzytelność lub pieniądze w gotówce, poza tym co znajdowało się na koncie. Na konto wpłynęła również emerytura za miesiąc luty w kwocie 1256,05zł. Powyższe kwoty pokryły koszty utrzymania i leczenia spadkodawcy jak twierdziła pozwana i w tym zakresie należy dać wiarę pozwanej, albowiem oczywiste są koszty utrzymania domu w postaci opłat za ogrzewanie, energię elektryczną, wodę jak również koszty leczenia. Również twierdzenia powódki co do kwoty 10.000zł ze zwrotu wpłaty przez (...) nie zasługują na uwzględnienie. Sąd I instancji dokonał prawidłowej oceny stanu faktycznego w tym zakresie opierając się na zeznaniach świadka R. W., historii rachunku bankowego, umowy pożyczki oraz oświadczenia o zwrocie pożyczki. Rozumowaniu Sądu w tym zakresie nie można przypisać dowolności. Ustalenia i rozważania w tym zakresie są zgodne z zasadami logicznego rozumowania oraz zasadami doświadczenia życiowego.

Mając na uwadze powyższe należało orzec jak w sentencji w zakresie apelacji powódki na mocy art.385kpc.

Sąd Apelacyjny w zakresie kosztów procesu za instancję odwoławczą orzekł na podstawie art.100kpc. Sąd podziela pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, iż zastosowanie art.100zdanie 2 kpc nie wymaga arytmetycznie dokładnego rozdzielenia kosztów procesu według stosunku części uwzględnionej do oddalonej, ale stawia na zasadę słuszności jako zasadnicze kryterium rozłożenia kosztów procesu.(por. wyrok S.A. w Rzeszowie III APa 7/12 LEX 1223434). Określenie nieznacznej części należy do swobodnej oceny Sądu orzekającego i należy uznać, że w niniejszym wypadku Sąd dokonał oceny w zakresie rozłożenia ciężaru kosztów procesu uznając, że w sytuacji gdy każda ze stron przegrała apelację w całości winna ponieść swoje koszty w tym zakresie. Zastosowanie art.100 kpc wymaga nie tylko dokonania oceny ostatecznego wyniku sprawy, lecz także podlega dyskrejonalnej ocenie sędziowskiej.(por. post. SN z dnia 6.06.2012r. IV CZ 4/12 lex 1231330) i mając na uwadze powyższe Sąd uznał , że zniesienie między stronami kosztów procesu za instancję odwoławczą będzie zasadne mając na uwadze rodzaj sprawy i wysokość roszczenia.